

Finalni izveštaj o inicijativi za rešavanje problema Rezime

Oktoibar 2017

Projektni žalbeni mehanizam (PCM) primio je dve žalbe koje se odnose na proces raseljavanja u okviru Projekta restrukturiranja EPS-a i Projekta unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“ u Srbiji¹. Jednu žalbu podneo je Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR) koji je zastupao pet domaćinstava iz naselja „Kolonija“ iz Vreoca koji se raseljavaju u postupku širenja kopa Kolubara². Drugu žalbu podneo je drugi stanovnik Vreoca, Nebojša Mitrović, koji takođe treba da bude raseljen usled proširenja kopa Kolubara³.

Podnosioci žalbi tražili su da se sprovede Inicijativa za rešavanje problema (PSI) pod pokroviteljstvom PCM. U pisanom odgovoru na prvu i drugu Žalbu, menadžment EBRD-a naveo je da će pružiti podršku Inicijativi za rešavanje problema koju će sprovesti PCM. U izveštaju o proceni podobnosti za Inicijativu za rešavanje problema (PSI), objavljenom u avgustu 2017, zaključeno je da su obe Žalbe podobne i zadovoljavaju kriterijume za sprovođenje PSI u skladu sa Proceduralnim pravilima (PCM RP), a posebno tačkama 24-26 i 28-29.

U skladu s Proceduralnim pravilima PCM-a, PCM je pregledao Žalbe zajedno nakon obavljenih konsultacija sa Podnosiocima žalbe, s obzirom da je suština Žalbi povezana. Predsednik Banke prihvatio je preporuku Procenitelja podobnosti da se primeni PSI i 1. septembra 2017, PCM ekspert Constantin-Adi Gavrilă angažovan je da realizuje ovaj zadatak. S obzirom na potrebu za lokalnom relevantnom kofasilitacijom i koordinacijom sa stranama u postupku, kao i drugim interesnim stranama na terenu, PCM ekspert radio je sa Anom Toskić, lokalnim medijatorom, upisanim u registar medijatora Ministarstva pravde Republike Srbije, koja se pridružila timu PCM za potrebe ove PSI.

S obzirom na hitnu potrebu za konstruktivnim angažovanjem, tim PCM sproveo je PSI od 1. do 25. septembra 2017. godine. PSI je imao uspeha i pomogao stranama da se otvore za komunikaciju i međusobno razumevanje, što im je omogućilo da razmene mišljenja i ključne informacije o nastavku radova na površinskom kopu Kolubara, bezbednosti ljudi i objekata, dobrovoljnom preseljenju i fer kompenzaciji. Strane su, tamo gde je to bilo potrebno, postigle dogovor zasnovan na informacijama o privremenom raseljavanju i detaljnom popisu ulaganja u domaćinstva; dogovoreno je i da će o visini kompenzacije odlučiti domaći sudovi, u skladu sa regulativom u Srbiji.

U suštini, PSI je pomogao stranama da odblokiraju situaciju tako što je preduzeću omogućeno da nastavi sa radovima, uz uspešno rešavanje potreba članova zajednice koje se odnose na formalno dokazivanje vlasništva i predstavljanje svojih argumenata o fer kompenzaciji pred domaćim sudovima, bez rizika od fizičke ugroženosti od prinudnog iseljenja. Dogovoreno je da će to biti postignuto dobrovoljnim preseljenjem četiri porodice koje žive u naselju „Kolonija“ u Vreocima, na pravcu u kome napreduju rudarski radovi.

Iako su svi članovi zajednice bili zainteresovani da reše sve probleme vezane za raseljavanje, uključujući i finansijsku kompenzaciju za svoja domaćinstva, preduzeće nije bilo spremno da u tom smislu donese odluke, navodeći (a) da će članovi zajednice morati da pribave dokaz o vlasništvu; (b) da neki članovi zajednice ne poseduju zemljište, već samo objekte; (c) da su

---

¹ Projektni rezime za Projekat restrukturiranja EPS-a dostupan je na: <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/eps-restructuring.html>.

² Žalba broj 2017/03, dostupna je na: <http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/pcm-register.html> i data u prilogu ovom izveštaju.

³ Žalba broj 2017/04, dostupna je na <http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/pcm-register.html> i data u prilogu ovom izveštaju.

sudski sporovi u toku i moraju se okončati, kako bi Preduzeće imalo pravni osnov da isplati kompenzacije.

Porodice Živanović (jedna od pet porodica koje su podnele prvu žalbu) i Mitrović su navele da se neće seliti pre okončanja sudskih postupaka i tražile su da dobiju zvanično obećanje da će u međuvremenu članovi njihovih porodica biti fizički bezbedni, kao i da neće biti prinudno iseljeni. Obe porodice su dobile kompenzaciju za deo domaćinstva i u interesu im je da se proces isplate kompenzacije finalizira. Iako je potvrđeno da se kop neće širiti direktno u pravcu njihovih domaćinstava i da se preduzeće zalaže za dobrovoljno i mirno preseljenje, predstavnici preduzeća nisu bili spremni da se i formalno na to obavežu.

Proces je koncipiran od strane PCM tima u konsultacijama sa stranama i strane su se sa njim složile na prvom zajedničkom sastanku, potpisivanjem Okvirnih sporazuma za PSI. Svaki član zajednice koji je prisustvovao PSI sastao se sa preduzećem dva puta na zajedničkim sastancima. Pre drugog zajedničkog sastanka, tim PCM održao je detaljne bilateralne sastanke sa svim stranama kako bi se proanalizirali individualni i zajednički interesi. Kao rezultat toga, tokom drugog zajedničkog sastanka sporazumi su potpisani sa četiri porodice.

PCM ekspert smatra da je PSI stimulisao platformu za konstruktivan dijalog koja će, ukoliko se održi i unapredi, pomoći stranama da se direktno angažuju u budućnosti na rešavanju preostalih pitanja koja su vezana za eksproprijaciju.

PCM ekspert potvrđuje da nije verovatno da će dalji napori dovesti do napretka po pitanju nerešenih problema koji su izneti u Žalbama. U skladu sa članom 37 Proceduralnih pravila PCM-a, on s toga zaključuje "dalji napredak ka rešavanju Žalbi nije moguć". U skladu sa tim, PCM ekspert smatra da je Inicijativa za rešavanje problema završena, ali identifikuje potrebu da PCM službenik nastavi sa praćenjem i izveštavanjem koje treba da ohrabri strane da pošalju povratne informacije o PSI.